

Jeremia 48

1 Over Moab. Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Wee over Nebo, want het is verwoest! Kirjathaim staat beschaamd, het is ingenomen. De veilige vesting staat beschaamd en is ontsteld.

2 Moabs roem is er niet meer, in Hesbon hebben zij kwaad tegen hem bedacht: Kom, laten we het uitroeien, zodat het geen volk meer is. Ook u, Madmen, zult verdelgd worden, het zwaard zal u achtervolgen.

3 Hoor, geschreeuw uit Horonaim: Verwoesting, een grote ramp!

4 Moab is gebroken, zijn kleine kinderen hebben geschreeuw laten horen.

5 Ja, de weg omhoog naar Luhith gaat men met voortdurend geweën op. Ja, op de weg omlaag naar Horonaim hebben tegenstanders noodgeschrei gehoord.

6 Vlucht, red uw leven! Word als een kale struik in de woestijn.

7 Want vanwege uw vertrouwen op uw vestingwerken en op uw schattenzult ook u ingenomen worden. Kamos zal in ballingschap weggaan, zijn priesters en zijn vorsten samen.

8 Want de verwoester zal komen naar elke stad, geen stad zal ontkomen. Het dal zal vergaan, de vlakke zal weggevaagd worden, zoals de HEERE het heeft gezegd.

9 Geef Moab vleugels, want vliegend zal het weggaan. Zijn steden zullen tot een verwoesting worden, zodat er geen inwoner meer is.

10 Vervloekt wie het werk van de HEERE traag uitvoert, ja, vervloekt wie zijn zwaard bloed onthoudt.

11 Moab is vanaf zijn jeugd zonder zorgen geweest, en heeft als wijn op zijn droesem stilgelegd. Het is niet van het ene vat in het andere overgegoten: het is niet in ballingschap gegaan. Daarom heeft het zijn smaak behouden en is zijn geur niet veranderd.

12 Daarom, zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik aftappers naar hem toe zal sturen om hem af te tappen. Zij zullen hun vaten leegmaken en hun kruiken stukslaan.

13 Moab zal beschaamd worden vanwege Kamos, zoals het huis van Israël beschaamd is vanwege Bethel, hun vertrouwen.

14 Hoe kunt u zeggen: Wij zijn helden, dappere mannen, gereed voor de strijd?

15 Moab is verwoest en uit zijn steden opgetrokken, en de keur van hun jongemannen is afgevoerd ter slachting, spreekt de Koning— HEERE van de legermachten is Zijn Naam.

16 De ondergang van Moab is nabij, die is in aantocht, zijn onheil haast zich zeer.

17 Beklaag hem, allen rondom hem, allen die zijn naam kennen. Zeg: Hoe is de machtige scepter gebroken, die sierlijke staf!

18 Daal af uit uw luister, verblijf in dorst, u die hier woont, dochter van Dibon, want de verdelger van Moab is tegen u opgetrokken, hij heeft uw vestingen verwoest.

19 Ga aan de weg staan, en zie uit, inwoner van Aroër. Vraag hem die vlucht en haar die ontkomt, zeg: Wat is er gebeurd?

20 Moab staat beschaamd, want het is ontsteld. Weeklaag, schreeuw het uit, maak in Arnon bekend dat Moab verwoest is.

21 Ja, het oordeel is gekomen over het land van de vlakke, over Holon, over Jahza en over Mefaäth,

22 over Dibon, over Nebo en over Beth-Diblathaim,

23 over Kirjathaim, over Beth-Gamul en over Beth-Meon,

24 over Kerioth en over Bozra, ja, over alle steden van het land Moab, die ver en dichtbij zijn.

25 De hoorn van Moab is afgehakt en zijn arm is gebroken, spreekt de HEERE.

26 Maak hem dronken, want hij heeft zich groot gemaakt tegen de HEERE. Moab zal met de handen klappen in zijn braaksel, zodat het zelf ook belachelijk wordt.

27 Of is Israël voor u niet geweest om te belachen? Is hij aangetroffen onder dieven, dat u zo dikwijls als

u over hem sprak, schudde van het lachen?

28 Verlaat de steden, woon in rotsen, inwoners van Moab. Word als een duif die nestelt in de openingen van een rotsspleet.

29 Wij hebben gehoord van de trots van Moab, dat zeer hoogmoedig is, van zijn hoogheid, zijn trots, zijn hoogmoed, en zijn hooghartigheid.

30 Ik ken zijn overmoed, spreekt de HEERE, zijn holle praat is niet gepast, zij doen wat niet gepast is!

31 Daarom zal ik over Moab weeklagen, ja, het over heel Moab uitschreeuwen, om de mannen van Kir-Heres zal men zuchten.

32 Meer dan het bewenen van Jaëzer zal ik om u wenen, wijnstok van Sibma. Uw ranken zijn de zee overgestoken, zij hebben tot aan de zee van Jaëzer gereikt. Op uw zomervruchten en op uw wijnoogst heeft een verwoester zich geworpen.

33 Zo zijn de blijdschap en de vreugde weggenomen van het vruchtbare veld, namelijk het land Moab. De wijn uit de perskuipen heb Ik doen ophouden, men zal geen druiven treden onder vreugderoep, de vreugderoep zal geen vreugderoep zijn.

34 Vanwege het geschreeuw van Hesbon, te horen tot aan Eleale, tot aan Jahaz, laten zij hun stem klinken, van Zoar tot aan Horonaïm, Eglath Selisia. Want zelfs de wateren van Nimrim worden tot woestenijen.

35 Ik zal in Moab doen ophouden, spreekt de HEERE, wie offert op de hoogte en wie reukoffers brengt aan zijn goden.

36 Daarom klaagt mijn hart om Moab als de fluiten, ja, klaagt mijn hart om de mannen van Kir-Heres als de fluiten, omdat de overvloed die het verwierf, verloren is.

37 Want elk hoofd is kaalgeschoren, elke baard is afgesneden, op alle handen zijn insnijdingen, om de heupen is een rouwgewaad.

38 Op alle daken van Moab, op alle pleinen, overal is rouwklacht, want Ik heb Moab stukgebroken als een pot waaraan niemand waarde hecht, spreekt de HEERE.

39 Hoe is het ontsteld! Zij weeklagen: Hoe heeft Moab zich met schaamte afgewend! Moab is belachelijk geworden en tot een verschrikking voor allen die er omheen wonen.

40 Want zo zegt de HEERE: Zie, hij zal als een arend aan komen zweven en zijn vleugels over Moab uitspreiden.

41 Kerieth wordt ingenomen, de bergvestingen veroverd, het hart van Moabs helden zal op die dag zijn als het hart van een vrouw in barensood.

42 Zo zal Moab weggevaagd worden, zodat het geen volk meer is, omdat het zich groot gemaakt heeft tegen de HEERE.

43 Angst, valkuil en strik over u, inwoner van Moab, spreekt de HEERE.

44 Wie uit angst vlucht, zal in de kuil vallen, wie uit de kuil opklautert, wordt in de strik gevangen. Ja, Ik zal daarover, over Moab, brengen het jaar van hun vergelding, spreekt de HEERE.

45 Zij gingen in de schaduw van Hesbon staan, zij die vluchtten voor de macht van de vijand. Want vuur is uitgegaan van Hesbon, een vlam van binnen Sihon. Het heeft de slapen verteerd van Moab, en de schedel van die druktemakers.

46 Wee u, Moab, het volk van Kamos is ten onder gegaan, want uw zonen zijn meegenomen in gevangenschap, evenals uw dochters in gevangenschap.

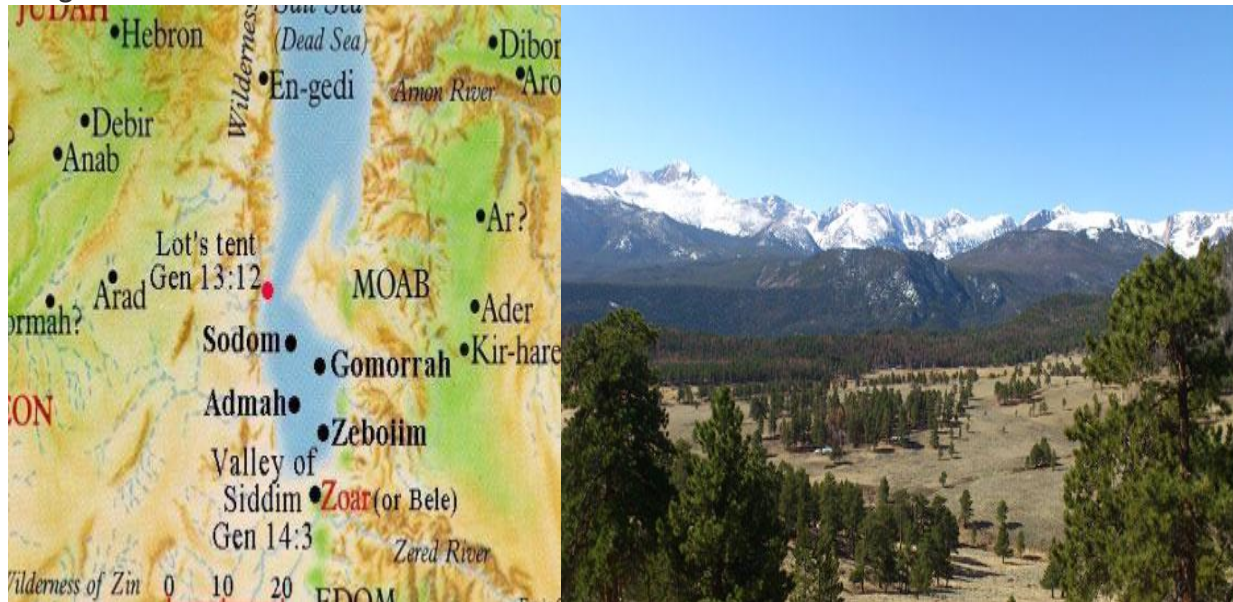
47 In later tijd echter, spreekt de HEERE, zal ik een omkeer brengen in de gevangenschap van Moab. Tot zover het oordeel over Moab.

Het vonnis over Moab.

Moab is het derde volk dat de revue passeert bij *de profetieën over de volken*. Net als aan Egypte en de

Filistijnen wordt ook aan Moab een heel hoofdstuk gewijd, terwijl de ruimte voor Ammon en Edom e.d. een stuk minder uitgebreid is. Van Moab weten we – uit de verhalen van de aartsvaders – dat ze voortgekomen zijn uit het nageslacht van Lot en zijn oudste dochter. Genesis 19:39 *Zo werden de twee dochters van Lot zwanger van hun vader. De eerstgeborene baarde een zoon en gaf hem de naam Moab. Hij is de vader van de Moabieten, tot op deze dag.* Het is wel wat bijzonder verlopen met Lot. Lot is de neef van Abram, de zoon van zijn jong overleden broer Haran. Abram ontfermt zich over deze jongen. Hij neemt zijn neef mee op zijn reis naar het land dat God hem belooft. Op een gegeven moment gaat het – alleen al gezien de kudde dieren – niet goed tussen de twee nomadenstammen die langzamerhand ontstaan. De herders krijgen problemen met elkaar. Genesis 13:5,6 *Lot, die met Abram meeging, had ook kleinvee en runderen en tenten. En dat land liet het niet toe dat zij bij elkaar woonden, want zij hadden veel bezittingen, zodat zij niet bij elkaar konden wonen.* Abram stelt voor dat de families uit elkaar gaan. Lot kiest ervoor om te gaan wonen in het gebied zuidoost van de latere Dode Zee, waar Sodom en Gomorra de grootste steden waren. Dit gebied zal later zal toebehoren aan de Moabieten. Op dat moment stonden die steden al niet goed bekend. Genesis 13:12,13 *Abram woonde in het land Kanaän; en Lot woonde in de steden in de vlakte en zette zijn tenten op tot bij Sodom. De mannen van Sodom waren echter slecht en grote zondaars tegenover de HEERE.* De HEERE stoorde zich heel erg aan het gedrag van die mensen. Lot had het er ook niet gemakkelijk. Die steden werden na verloop van tijd door God met de grond gelijk gemaakt. Alleen Lot en zijn vrouw en zijn dochters krijgen de gelegenheid de stad te ontvluchten voor het zover is. De vrienden van de dochters willen niet mee en ook de vrouw van Lot blijft op de vlucht achter, omdat ze te veel aan het oude leven gehecht is en omkijkt. De dochters hebben geen man. Ze voeren hun vader – zo gaat het verhaal – dronken en slapen met hem. Beide worden zwanger van Lot. Uit de oudste dochter wordt het volk Moab geboren en van de jongste dochter stamt het volk Ammon af. De Bijbel vertelt het verhaal zonder er een oordeel over te geven.

Het gebied wat Lot koos

Het volk Moab bij de intocht van Israël.

Het volk Moab neemt – vergeleken met Edom en Ammon – een vrij groot gebied in beslag. Ze hebben zich – in de tijd toen het volk Israël in Egypte verbleef – gevestigd aan de zuid/oost kant van de Dode Zee. Bij de intocht woonden de Moabieten tussen Zered aan de zuidkant van de Dode Zee en de Arnon, een rivier die zijn water aanlevert vanuit de Oostelijke bergen aan de Dode Zee. In die tijd hadden de

Amorieten – onder leiding van koning Sihon – het noordelijke deel tussen de Arnon en de Jabbok op de Moabieten veroverd. Numeri 21:25,26 *Zo nam Israël al deze steden in, en Israël woonde in al de steden van de Amorieten, in Hesbon en in al de bijbehorende plaatsen. Want Hesbon was de hoofdstad van Sihon, de koning van de Amorieten. Hij had de strijd aangeboden met de vorige koning van Moab en had al zijn land uit zijn hand genomen, tot aan de Arnon.* We komen deze beiden volken tegen – bij de trektocht naar het beloofde land – omdat het volk Israël de oostelijke route kiest om langs de Dode Zee te reizen. Eerst stuiten ze op Edom, vervolgens op Moab. Daarna krijgen ze te maken met de Amorieten. Numeri 21:21-24 *Toen stuurde Israël boden naar Sihon, de koning van de Amorieten, met het verzoek: Laat mij door uw land trekken. Wij zullen niet afwijken door akkers of wijngaarden. Wij zullen het water uit de putten niet drinken. Wij zullen langs de koninklijke weg gaan, totdat wij uw gebied doorgetrokken zijn. Sihon stond Israël echter niet toe door zijn gebied te trekken, maar Sihon verzamelde al zijn volk en trok uit, Israël tegemoet, naar de woestijn. Toen kwam hij in Jahza en bond de strijd aan met Israël. Maar Israël sloeg hem met de scherpte van het zwaard en nam zijn land in bezit, van de Arnon tot de Jabbok, tot aan het gebied van de Ammonieten, want het gebied van de Ammonieten was versterkt.* Verderop in het boek Numeri wordt in dichtvorm de overwinning nog bezongen van koning Sihon op de Moabieten. Israël heeft op zijn beurt die Sihon en de Amorieten – zoals net vermeld – dus overwonnen bij de intocht. Numeri 21:29,30 *Wee u, Moab, u bent verloren, volk van Kamos! Hij moest zijn zonen als vluchtelingen, en zijn dochters in gevangenschap overgeven aan Sihon, de koning van de Amorieten. Wij hebben hen neergeveld. Verloren is Hesbon, tot aan Dibon toe; wij hebben hen verwoest tot aan Nofat, dat tot aan Medeba reikt.* Hier komen we voor het eerst de afgod Kamos tegen. De overwinning van Israël op een deel van Moab voelt als een overwinning van de HEERE op Kamos. In de koningentijd hebben de Moabieten het land overigens weer terugveroverd.

De route van de uittocht

Moab staat bij de HEERE niet in een goed blaadje.

Israël vraagt doortocht en belooft geen gekke dingen te doen, maar het wordt categorisch geweigerd door Moab. De HEERE vergeet zulke dingen niet. God neemt het volk Moab bijzonder kwalijk dat ze Zijn volk niet hebben geholpen onderweg. In het boek Deuteronomium klinkt de boosheid van God nog door. Deuteronomium 23:3,4 *Een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs hun nakomelingen van de tiende generatie mogen tot in eeuwigheid niet in de gemeente van de HEERE komen, vanwege het feit dat zij u onderweg niet met brood en water tegemoetgekomen zijn toen u uit*

*Egypte wegtrok; Niet alleen weigerde Moab de doortocht van de Israëlieten door hun land; De koning van Moab heeft alles uit de kast gehaald om het volk Israël tegen te werken. Hij schakelde een magiër in, Bileam om het volk van God te vervloeken. Bileam weigerde in eerste instantie, maar bezweek later toch voor de beloning die hem te wachten stond. 'Maar, zo had Bileam vanaf het begin gezegd: ik kan dat volk alleen maar vervloeken als God dat toestaat.' En dat laatste was niet het geval. Tot woede van de koning van Moab zegende Bileam het volk Israël. Uit hoe het verder ging is op te maken dat Bileam de koning van Moab geadviseerd heeft hoe hij het volk wel klein zou kunnen krijgen. 'If you can't beat them, join them', zou hij vandaag zeggen. Moab maakte een godsdienstig feest waarbij de Israëlieten werden uitgenodigd. Dat feest in Moab liep uit op een orgie. Veel Israëlieten moesten deze misstap vanwege Gods toorn met de dood bekopen. Numeri 25:1-3 *Israël verbleef in Sittim, en het volk begon hoererij te bedrijven met de dochters van Moab. Die nodigden het volk uit bij de offers aan hun goden, en het volk at en boog zich voor hun goden neer. Toen Israël zich zo aan Baäl-Peor koppelde, ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Israël.* In het boek Openbaring – om precies te zijn in de brief aan de gemeente in Pergamum – herinnert de HEERE aan Bileam en de val, waar hij het volk Israël in had laten lopen. Openbaring 2:14-16 *Maar ik heb enkele dingen tegen u, namelijk dat u daar mensen hebt die zich houden aan de leer van Bileam, die Balak leerde voor de Israëlieten een struikelblok neer te leggen, opdat zij afgodenoffers zouden eten en hoererij bedrijven. Zo hebt u er ook die zich houden aan de leer van de Nikolaïeten en dat haat ik. Bekeer u. En zo niet, dan kom ik spoedig bij u en zal ik tegen hen oorlog voeren met het zwaard van Mijn mond.* Dat van die valstrik van Bileam hebben we dus uit het boek Openbaring. Daarmee is het trouwens nog niet vergezocht, omdat het de HEERE is, Die dit te berde brengt. De HEERE de God van Israël is het optreden van Bileam overigens nooit vergeten. In hetzelfde verband van Deuteronomium zegt de HEERE dat Hij dan ook niets van Moab moet hebben .. *omdat hij Bileam, de zoon van Beor, uit Pethor in Mesopotamië, tegen u ingehuurd heeft om u te vervloeken.* Deuteronomium 23:4 Fijntjes vertelt de HEERE erbij dat Hij die vloek van Bileam heeft omgekeerd in een zegen, maar de kwade opzet was wel duidelijk. Dus voegt de HEER Eer veelbetekenend aan toe – en dan doelt Hij op Moab – *U mag de vrede en het goede voor hen niet zoeken, al uw dagen, tot in eeuwigheid.* Deuteronomium 23:7 Bij de verdere veroveringen van het gebied dat ten Oosten van de Jordaan lag werd ook Bileam trouwens gedood. Jozua 13:22 *Bovendien hebben de Israëlieten Bileam, de zoon van Beor, de waarzegger, met het zwaard gedood, tegelijk met de anderen die door hen verslagen zijn.**

De ezel die Bileam wilde stoppen. (Rembrandt van Rijn)

Het gebied van Moab (..) wordt verdeeld onder de stam van Ruben en Gad en de halve stam Manasse.
Na de verovering van het land Kanaän wordt het gebied van de Moabieten en Amorieten en

Ammonieten en Gilead – ten Oosten van de Jordaan en de Dode Zee – bij het beloofde land gevoegd. Het gebied wordt verdeeld onder de stam van Ruben en Gad en de halve stam Manasse. Deuteronomium 29:8 *Wij hebben hun land ingenomen en dat als erfelijk bezit gegeven aan de Rubenieten, de Gadieten en de halve stam van de Manassieten.* In het begin leverde dat nogal wat problemen op omdat Mozes de Rubenieten en de anderen ervan verdacht dat ze de verdere strijd voor gezien hielden, nu ze hun eigen gebied hadden veroverd. Maar dat bleek niet het geval. Toen Mozes overtuigd was van hun oprechtheid – om samen met de andere stammen ook de rest van Kanaän te veroveren – gaf hij aan deze stammen het gebied aan de overzijde van de Jordaan en de Dode Zee. Numeri 32:33 *Toen gaf Mozes aan hen, aan de nakomelingen van Gad, aan de nakomelingen van Ruben en aan de halve stam Manasse, de zoon van Jozef, het koninkrijk van Sihon, de koning van de Amorieten, en het koninkrijk van Og, de koning van Basan, het land met de steden in hun gebieden, de steden van het land rondom.* Ruben nam het meest zuidelijke deel ten oosten van de Dode Zee van Moab in bezit. De stam Gad ging wonen ten zuiden van de rivier de Jabbok en de halve stam Manasse vestigde zich daarboven in het gebied wat toebehoorde aan Gilead aan de noordoostzijde van de Jordaan. Numeri 32:33-42 *En de nakomelingen van Gad herbouwden Dibon, Ataroth, Aroër, Aroth-Sofan, Jaëzer, Jogbeha, Beth-Nimra en Beth-Haran, versterkte steden en schaapskooien. En de nakomelingen van Ruben herbouwden Hesbon, Eleale, Kirjathaim, Nebo, en Baäl-Meon, waarvan zij de naam hadden veranderd, en Sibma; en zij gaven de steden die zij herbouwd hadden, andere namen. En de nakomelingen van Machir, de zoon van Manasse, gingen naar Gilead en namen dat in, en zij verdreven de Amorieten die daar woonden. Zo gaf Mozes Gilead aan Machir, de zoon van Manasse, en hij woonde daarin. Jaïr nu, de zoon van Manasse, ging heen en nam hun dorpen in, en hij noemde die de dorpen van Jaïr. En Nobah ging heen en nam Kenath in, met de bijbehorende plaatsen, en noemde ze Nobah, naar zijn eigen naam.*

Het gebied van Ruben, Gad en Manasse

Moab in zijn strijd om een zelfstandige natie te vormen.

Richterentijd

Feit is dat de oorspronkelijke bewoners van Moab en Ammon en Gilead zich teruggetrokken hadden, maar altijd op de loer lagen, klaar om bij een verzwakt Israël de grenzen weer te verleggen. Zo is er in de *Richterentijd* – 1200 tot 1000 v Chr. – tot tweemaal toe sprake van schermutselingen. Eglon, de koning

van Moab heeft met hulp van de Ammonieten en de Amelekieten gedurende *de Richterentijd* 18 jaar lang het volk Israël onderdrukt. Dankzij de rechter Ehud maakte de HEERE een eind aan die overheersing. Rechters 3:29,30 *En in die tijd versloegen zij de Moabieten, ongeveer tienduizend man, allemaal welgedane en strijdbare mannen, zodat niet één man ontkwam. Zo werd Moab op die dag onder de hand van Israël vernederd. En het land had tachtig jaar rust.* In de tijd van Jefta stak oud zeer opnieuw de kop op. De koning van Ammon verweet de Israëlieten dat zij bij de intocht het land hadden veroverd. Jefta zag dit heel anders, maar toch liep het uit op een confrontatie met de Ammonieten. In de discussie tussen Jefta en de koning van Ammon komen ook de Moabieten nog voorbij. Rechters 11:25,26 *Welnu, bent u zoveel beter dan Balak, de zoon van Zippor, de koning van Moab? Heeft hij het ooit tegen Israël opgenomen? Heeft hij ooit tegen hen gestreden? En dat terwijl Israël driehonderd jaar in Hesbon en de bijbehorende plaatsen heeft gewoond, en in Aroër en de bijbehorende plaatsen, en in al de steden die aan de oevers van de Arnon liggen. Waarom hebt u die dan al die tijd niet bevrijd?* Met succes slaat Jefta de aanval van de Ammonieten af. Opnieuw breekt een tijd van rust aan voor de stammen in het over Jordaanse land.

De Mesa Stele

“Ik ben Mesa, de zoon van Kamos(.Jat), de koning van Moab, de Diboniet. Mijn vader was koning over Moab dertig jaar, en ik was koning na mijn vader, en ik maakte deze hoogte voor Kamos in Kericho (...). Hij heeft mij immers verlost van alle koningen en heeft mij doen neerzien op al mijn vijanden. Omri was de koning van Israël, en hij verdrukte Moab vele dagen, immers Kamos was vertoerd op zijn land. En zijn zoon volgde hem op, en hij zei, ook hij. Ik zal Moab verdrukken! In mijn dagen zei hij (zo), en ik zag op hem neer en op zijn huis, en Israël is te gronde gegaan voor eeuwig! En Omri had in bezit genomen het gehele (la)nd Medeba, en hij woonde daar zijn dagen en de helft van de dagen van zijn zoon, veertig jaren, maar Kamos deed het (terugke)ren in mijn dagen! En ik bouwde Baäl Meon, en ik maakte erin het reservoir, en ik (bouwde) Kirjaten. Enz

Koningentijd

Na *de Richterentijd* breekt *de Koningentijd* aan van 1000 tot 586 v Chr. Van koning David is bekend dat Hij de Moabieten langdurig heeft onderworpen. 2 Samuel 8:11,12 *Koning David heiligde ook die voor de HEERE, evenals het zilver en het goud dat hij geheiligd had van alle heidenvolken die hij aan zich had onderworpen: van Syrië, van Moab, van de Ammonieten, van de Filistijnen, van Amalek, en van de buit van Hadadezer, de zoon van Rechob, de koning van Zoba.* In 2 Koningen 3 horen we het verhaal van Mesa, de koning van Moab. Een opmerkelijke naam omdat toevallig *de steen van Mesa* (zie foto) ontdekt is door de archeologie en we dus in de profane geschiedenis nog iets van deze historische feiten terugzien. Moab was door Israël onderworpen in die tijd en moest jaarlijks in natura een fikse belasting betalen. Deze koning Mesa zag zijn kans schoon om zich van dit juk te ontdoen. Maar de koning van Samaria (Joram) en van Jeruzalem (Josafat) namen het beiden tegen hem op en ook de profeet Elisa en de HEERE, de God van Israël stond achter de militaire operatie die uiteindelijk tot de overgave van Moab leidde. Zelfs Edom vocht aan de kant van Israël. Uiteindelijk delfde koning Mesa het onderspit. 2 Koningen 3:26 Uiteindelijk is het deze koning vermoedelijk wel gelukt om zich meer en meer aan de dominantie van Israël te onttrekken en een eigen leven als volk te leiden. Dit speelde vermoedelijk in de

tijd toen Assur Israël in ballingschap voerde. In de tijd dat Babel de wereldmacht is in het Midden-Oosten – en Jeruzalem en Juda vazal van Babel is – komen we de Moabieten weer tegen. Zij maken deel uit van een plunderende groep – bestaande uit Chaldeeën en Moabieten en Ammonieten – die het gebied van Jeruzalem en Juda omstreeks 601 v Chr. onveilig maken. Het lijkt er op dat Nebukadrezar Jeruzalem in die tijd een gevoelige les wil leren in onderwerping. 2 Koningen 24:1,2 *In zijn dagen trok Nebukadnezar, de koning van Babel, op, en Jojakim werd gedurende drie jaar zijn dienaar. Daarna kwam hij opnieuw tegen hem in opstand. Toen zond de HEERE de benden van de Chaldeeën tegen hem, de benden van Syrië, de benden van Moab en de benden van de Ammonieten. Hij zond hen tegen Juda om het om te brengen, overeenkomstig het woord van de HEERE dat Hij gesproken had door de dienst van Zijn dienaren, de profeten.* Moab was in die tijd ook vazal van Babel. Blijkbaar vond Moab het in het begin verstandig om het juk van Babel te accepteren. Later zijn ze daar anders over gaan denken. Moab bevond zich verderop in de geschiedenis namelijk met andere buurvölker onder degenen die een conferentie in Jeruzalem meemaakten waarin Juda en de omliggende volken een vuist wilden maken tegen Babel. De HEERE vond dat geen goed idee en Jeremia protesteerde door alle afgevaardigden een symbolisch geschenk, namelijk een juk mee te geven. Jeremia 27:2,3 *Zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Maak u banden en jukken en leg die op uw nek, en stuur ze naar de koning van Edom, naar de koning van Moab, naar de koning van de Ammonieten, naar de koning van Tyrus en naar de koning van Sidon, door de hand van de gezanten die naar Jeruzalem komen naar Zedekia, de koning van Juda.* Het is volgens de geschiedenisboeken trouwens niet Nebukadrezar maar het zijn Arabische stammen – de Nabateeërs – geweest die Moab onder de voet hebben gelopen. In de tijd van de Makkabeeën – tweede eeuw v Chr. – bestond Moab niet meer. Ezechiël 25:8-13 *Met het gebied van de Ammonieten zal ik het (Moab) in erfelijk bezit geven aan de mensen van het oosten, zodat onder de heidenvolken aan de Ammonieten niet meer gedacht zal worden.*

Het koninkrijk van David

Ruth, de Moabitische.

Hoewel God had bevolen – Deuteronomium 23:5 – dat nooit iemand uit Moab zou worden toegelaten tot de dienst aan de HEERE kennen wij toch iemand uit Moab. Het is een zij: Ruth. Ruth vormt de uitzondering op de regel. Ruth was een Moabitische vrouw. We ontmoeten haar als Naomi en haar man

en beide zonen uit Bethlehem – *broodhuis* – naar het buitenland uitwijken omdat er geen voedsel meer is. In het buitenland Moab trouwen de beide zonen met Moabitische meisjes, Orpa en Ruth. De beide jongens en de man van Naomi stierven na 10 jaar buiten Israëls grenzen en Naomi komt berooid terug naar Bethlehem. Naomi had haar schoondochters niets te bieden, vond ze. Ze raadde hen aan in Moab te blijven. Alleen Ruth is haar gevolgd. Die sprak de veelbetekenende woorden: ‘Uw God is mijn God en Uw volk is mijn volk.’ Ruth 1:16-18 *Maar Ruth zei: Dring er bij mij niet langer op aan u te verlaten en terug te gaan, bij u vandaan. Want waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God. Waar u sterft, zal ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEERE mag zó en nog veel erger doen: voorzeker, alleen de dood zal scheiding maken tussen mij en u. Toen zij zag dat zij zich vast voorgenomen had met haar mee te gaan, hield zij op tot haar te spreken.* Ruth is echt de uitzondering op de regel die God in het Oudtestamentische boek Deuteronomium stelt. Er is zelfs een heel Bijbelboek naar deze jonge vrouw uit Moab genoemd. Zij werd de vrouw van Boaz, de overgrootmoeder van David. In het boek Ruth wordt zij vaak *Ruth uit Moab* genoemd. Ruth 1:22 *Zo keerde Naomi terug, en met haar Ruth, de Moabitische, haar schoondochter. Zij keerde uit de vlakten van Moab terug. En zij kwamen in Bethlehem, aan het begin van de gersteoogst.* In de geslachtslijst van de Heere Jezus wordt Ruth met name genoemd. Mattheus 1:5,6 Salmon verwekte Boaz bij Rachab, Boaz verwekte Obed bij Ruth, Obed verwekte Isaï; Isaï verwekte David, de koning; David, de koning, verwekte Salomo bij haar die de vrouw van Uria was.

Ruth de Moabitische

Het oordeel over Israël en de buurvolken.

In het boek Jeremia is het volk van Moab opgenomen in de profetieën tegen Israël en de volken, Jeremia 47-51. Vermoedelijk wordt dit gedeelte afgesloten met Gods oordeel over Zijn eigen volk, beschreven in Jeremia 52. Wanneer God Zijn eigen volk veroordeelt en in ballingschap laat voeren, kijkt de HEERE vervolgens ook naar de buurvolken. Hen wacht eenzelfde lot. In de eerste plaats omdat ze afgoden vereren en niet de ware God, de God van Israël aanbidden en dienen. Alle mensen stammen – *sinds de schepping* – af van Adam en Eva en alle volken zijn bij *de zondvloed* door het oordeel van God heengegaan. De volken komen voort uit de enige familie die het oordeel overleefde Noach en zijn zonen Sem, Cham en Jafeth. Men kan dus beter weten, maar de mensen/de volken hebben zich bewust van God afgekeerd. Dat geldt zeker ook voor Lot. Hij was de neef van Abraham. Lot kende de HEERE, de God van Abram en diende Hem. Lot wordt door de Bijbel beschouwd als iemand die misschien niet altijd even handig is in zijn keuzes, maar het is wel een rechtvaardig mens. 2 Petrus 2:7-9 geeft Lot een goed

getuigenis mee: *en als God de rechtvaardige Lot, die leed onder de losbandige levenswandel van normloze mensen, verlost heeft – want deze rechtvaardige, die in hun midden woonde, heeft dag in dag uit zijn rechtvaardige ziel gekweld bij het zien en horen van hun wetteloze daden – dan weet de Heere ook nu de godvruchtigen uit de verzoeking te verlossen, maar de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden.* De Moabieten stamden af van iemand die beter wist. De nakomelingen van Lot hebben zich van de HEERE afgekeerd. Dat wordt hen door de HEERE niet in dank afgenomen. God kan geduldig zijn en terughoudend met het oordeel, maar er komt een dag dat God de volken aan het oordeel onderwerpt. Die dag is dichtbij volgens de HEERE in Jeremia. In Jeremia klinkt ook het verwijt van *de afgodendienst*. Kamos is de god van de Moabieten. Hij wordt tot driemaal toe genoemd. Omdat het de Moabieten gedurende lange tijd voor de wind ging kregen de inwoners het idee dat zij een machtig god hadden. Maar dat was schijn. Het vonnis van God en de verwoesting van hun grondgebied, het aantal vluchtelingen en het feit dat Moab totaal van de wereldkaart is verdwenen, maakt duidelijk dat Moabs vertrouwen door zijn afgod is beschaamd. Toen het erop aankwam kon de afgod niet helpen. Nogal logisch zeggen wij, want er is geen god behalve de HEERE. Die les hebben de Moabieten hopelijk geleerd in de loop van hun geschiedenis. Net zoals Israël, het Noordrijk uit eigen ervaring weet te vertellen dat de kalveren van Bethel – hun afgoden – hen ook niet hebben geholpen. Jeremia 48:13

Moab zal beschaamd worden vanwege Kamos, zoals het huis van Israël beschaamd is vanwege Bethel, hun vertrouwen.

Wat de HEERE tegen Moab heeft.

Niet alleen Jeremia kent een *profetie over de volken*, maar ook Jesaja en Ezechiël en Amos en Sefanja komen met expliciete veroordelingen van Moab. De afkeer die gevonden wordt bij een volk als Moab – afkeer van de dienst aan de Schepper van hemel en aarde – wordt door het volk Israël aan den lijve ondervonden. De HEERE neemt het de volken kwalijk dat ze hun weerstand tegen God botvieren op Zijn volk. Zo schamperde Moab dat Israël ‘een gewoon volk was net als alle andere volken’. Niets bijzonders dus. Dat voelt voor God als een belediging, aangezien Hij Zich voor altijd met het volk Israël verbonden heeft. De positie van het volk Israël is in het licht van het Oude Verbond juist heel speciaal. God neemt het Moab niet in dank af dat ze zo afgeven op Zijn volk. God vergeet zulke dingen ook niet. Men heeft mogelijk lang de indruk dat het God niets doet, maar op het moment dat de HEERE Zijn oordeel aankondigt over Moab laat Hij ook voelen om welke reden dat oordeel onvermijdelijk is. Ezechiël 25:8-11 *Zo zegt de Heere HEERE: Omdat Moab en Seir gezegd hebben: Zie, het huis van Juda is als alle heidenvolken, daarom, zie, Ik ga de zijde van Moab openleggen, vanaf de steden, vanaf zijn steden vanaf zijn grens, het sieraad van het land: Beth-Jesimoth, Baäl-Meon en Kirjathaim. Met het gebied van de Ammonieten zal Ik het in erfelijk bezit geven aan de mensen van het oosten, zodat onder de heidenvolken aan de Ammonieten niet meer gedacht zal worden. Ik zal over Moab strafgerichten voltrekken. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.* Behalve bovenstaande denigrerende opmerking is ook het

leedvermaak over Israël slecht gevallen bij de HEERE. Als God Zijn volk straft kan Hij het niet goed hebben dat andere volken met de vinger wijzen en zeggen: ‘Ha, ha, moet je die zien.’ Jeremia 48:27 *De hoorn van Moab is afgehakt en zijn arm is gebroken, spreekt de HEERE. Maak hem dronken, want hij heeft zich groot gemaakt tegen de HEERE. Moab zal met de handen klappen in zijn braaksel, zodat het zelf ook belachelijk wordt. Of is Israël voor u niet geweest om te belachen? Is hij aangetroffen onder dieven, dat u zo dikwijls als u over hem sprak, schudde van het lachen?* Via de profeet Amos laat de HEERE merken dat Hij Moabs wreedheid hoog opneemt. Ook getuigt het gedrag van Moab van disrespect voor de mensen die hoge posities hadden bekleed. Amos 2:1-3 *Zo zegt de HEERE: Vanwege drie overtredingen van Moab, ja, vanwege vier, zal Ik er niet op terugkomen, omdat hij de beenderen van de koning van Edom tot kalk verbrand heeft. Daarom zal Ik vuur werpen in Moab; dat zal de paleizen van Kerioth verteren. Moab zal sterven onder oorlogsgedruis, krijgsgeschreeuw en bazuingeschal. Ik zal de rechter uit zijn midden uitroeien, en Ik zal al zijn vorsten met hem doden, zegt de HEERE.* In Jesaja is het vooral de hoogmoed – naast het vertrouwen op andere goden – dat de God van Israël steekt. Jesaja 16:6 *Wij hebben gehoord van de trots van Moab, dat zeer hoogmoedig is, van zijn hoogmoed, zijn trots en zijn overmoed; zijn holle praat is niet gepast!* In Jeremia 48:29 proeven we eenzelfde verwijt. Moab heeft het gevoel dat zij over een onverslaanbaar leger beschikken. Jeremia 48:14,15 *Hoe kunt u zeggen: Wij zijn helden, dappere mannen, gereed voor de strijd? Moab is verwoest en uit zijn steden opgetrokken, en de keur van hun jongemannen is afgevoerd ter slachting, spreekt de Koning– HEERE van de legermachten is Zijn Naam.* Hun soldaten en officieren maken in hun militaire uitrusting de blits. Maar als het erop aankomt stelt de macht van Moab toch niet veel voor. Jesaja 16:13,14 *Dit is het woord dat de HEERE destijds over Moab gesproken heeft. Maar nu spreekt de HEERE: Binnen drie jaar, gerekend naar de jaren van een dagloner, zal de luister van Moab geminacht worden, samen met de grote mensenmenigte. Het overblijfsel zal klein en gering zijn, en niet veel betekenen.* In het oordeel van Sefanja komen we drie verwijten tegen van God tegen Moab: neerkijken op Israël, hoogmoed en afgodendienst. Sefanja 2:8-11 *Ik heb de smadelijke woorden van Moab gehoord en de beschimping door de Ammonieten, waarmee zij Mijn volk gesmaad hebben, zich verheven hebben tegen hun gebied. Daarom, zo waar Ik leef, spreekt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Voorzeker, Moab zal als Sodom worden en de Ammonieten als Gomorra: een distelveld, een zoutgroeve en een woestenij tot in eeuwigheid! De rest van Mijn volk zal hen plunderen, het overblijfsel van Mijn volk zal hen in erfelijk bezit nemen. Dit overkomt hun vanwege hun trots, omdat zij zich al honend verheven hebben tegen het volk van de HEERE van de legermachten. Ontzagwekkend zal de HEERE voor hen zijn, want Hij zal alle goden van de aarde doen verschrompelen. Alle kustlanden van de heidenvolken zullen zich voor Hem neerbuigen, ieder vanuit zijn eigen woonplaats.*

Of is Israël voor u niet geweest om te belachen?

Jeremia 48 afhankelijk van Jesaja 15 en 16?

Van verschillende kanten worden we erop gewezen dat de profetie over Moab in Jeremia 48 zoveel overeenkomsten vertoont met die van Jesaja 15 en 16. Dat kan niet ontkend worden. De

overeenkomsten zijn groot. Om iets te noemen: de grote verslagenheid, de namen van veel steden, de kaalgeschoren hoofden, de vluchtelingen, de sidderende soldaten van Moab en niet te vergeten de druivenoogst en de vreugde – die normaal daarmee gepaard ging, maar – die tot het verleden zal behoren. Terecht wordt gewezen op de overeenstemming die overigens wel vaker bij de profeten op te merken valt. Zo is er een tekst – over de volken die optrekken naar de berg van de HEERE – die zowel in Jesaja als in Micha voorkomt, om precies te zijn in Jesaja 2:2-4 en Micha 4:1-3. Er is zeker overeenstemming tussen Jesaja's woorden over Moab en die van Jeremia. Het zou vreemd zijn wanneer dat niet het geval was omdat het woorden zijn van dezelfde HEERE over hetzelfde volk, Moab. Maar om nu van afhankelijkheid te spreken – Jeremia afhankelijk van Jesaja – dat lijkt toch wat ver te gaan. Vooral ook omdat er behalve de overeenkomsten, opmerkelijke verschillen zijn. De vele metaforen in Jeremia – over de kruik, de wijn, de gier, barensood, de kuil, de fluit – vallen op terwijl deze zo goed als ontbreken bij Jesaja. Ook – en dat is significant – ontbreekt de afgod Kamos helemaal bij Jesaja, terwijl hij in Jeremia 48:7,13,48 maar liefst driemaal genoemd wordt. Terwijl de HEERE in Jeremia aan het eind een bemoediging uitspreekt over Moab – Jeremia 48:47 *In later tijd echter, spreekt de HEERE, zal ik een omkeer brengen in de gevangenschap van Moab*, lijkt de profetie van Jesaja nog explicieter in die richting te wijzen met de woorden uit Jesaja 16:4,5 *Als de onderdrukker omgekomen is, als het gedaan is met de verwoesting, als de vertrappers weggevaagd zijn van de aarde, dan zal er een troon gevestigd worden in goedertierenheid. Daarop zal blijvend iemand zitten in de tent van David, Die oordeelt en recht zoekt, Die snel gerechtigheid brengt*. De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat we in deze profetieën dezelfde HEER herkennen, maar om nu te zeggen dat Jeremia de profetie van Jesaja overgepend heeft, dat gaat te ver.

De profeten David, Jesaja, Jeremia en Salomo.

Moab stond bekend om zijn wijn.

Moab was een wijnland bij uitstek. Sibma moet zelfs beroemd geweest zijn om de wijn. Jesaja laat zijn blik over de wijngaarden gaan als hij het oordeel van God aankondigt. Jesaja 16:10 *Zo zijn blijdschap en vreugde weggenomen van het vruchtbare veld, en in de wijngaarden wordt niet meer gezongen, geen juichkreet meer geslaakt. De druiventreder perst geen wijn meer in de perskuipen. Ik heb de vreugderoep doen ophouden*. Jeremia kent ook de concrete gevolgen van de verwoesting voor de wijnbouw, waarom Moab zo geroemd wordt. Jeremia 48:32,33 *Meer dan het bewenen van Jaëzer zal ik om u wenen, wijnstok van Sibma. Uw ranken zijn de zee overgestoken, zij hebben tot aan de zee van Jaëzer gereikt. Op uw zomervruchten en op uw wijnoogst heeft een verwoester zich geworpen. Zo zijn de blijdschap en de vreugde weggenomen van het vruchtbare veld, namelijk het land Moab. De wijn uit de perskuipen heb Ik doen ophouden, men zal geen druiven treden onder vreugderoep, de vreugderoep zal geen vreugderoep zijn*. Jeremia zou Jeremia niet zijn als hij de wijnbouw niet ook als metafoor opvat van de algehele

malaise die Moab te wachten staat. Jeremia 48:11,12 *Moab is vanaf zijn jeugd zonder zorgen geweest, en heeft als wijn op zijn droesem stilgelegen. Het is niet van het ene vat in het andere overgegoten: het is niet in ballingschap gegaan. Daarom heeft het zijn smaak behouden en is zijn geur niet veranderd. Daarom, zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik aftappers naar hem toe zal sturen om hem af te tappen. Zij zullen hun vaten leegmaken en hun kruiken stukslaan.*

De metaforen bij Jeremia

De struik

Jeremia 48:6

Vlucht, red uw leven! Word als een kale struik in de woestijn.

De wijn

Jeremia 48:26

Maak hem dronken, want hij heeft zich groot gemaakt tegen de HEERE. Moab zal met de handen klappen in zijn braaksel, zodat het zelf ook belachelijk wordt

De kruik

Jeremia 48:38,39

Op alle daken van Moab, op alle pleinen, overal is rouwklacht, want Ik heb Moab stukgebrosen als een pot waaraan niemand waarde hecht, spreekt de HEERE. Hoe is het ontsteld! Zij weeklagen: Hoe heeft Moab zich met schaamte afgewend! Moab is belachelijk geworden en tot een verschrikking voor allen die er omheen wonen

De arend

Jeremia 48:40

Want zo zegt de HEERE: Zie, hij zal als een arend aan komen zweven en zijn vleugels over Moab uitspreiden.

De barensood

Jeremia 48:41,42

Kerioth wordt ingenomen, de bergvestingen veroverd, het hart van Moabs helden zal op die dag zijn als het hart van een vrouw in barensood

Het vangnet en de

Jeremia 48:43,44

Angst, valkuil en strik over u, inwoner van Moab, spreekt de HEERE. Wie uit angst vlucht, zal in de kuil vallen, wie uit de kuil opklautert, wordt in de strik gevangen. Ja, Ik zal daarover, over Moab, brengen het jaar van hun vergelding, spreekt de HEERE.

kuil

Widerflaggen
Bron: Juliaana Grooten

Aroër = struik	Jeremia 48:6 Vlucht, red uw leven! Word als een kale struik in de woestijn. Jeremia 48:19 Ga aan de weg staan, en zie uit, inwoonster van Aroër
Hesbon = denkdorp	Jeremia 48:2
Madmen = zwijgstad	In Chesjbon, - denkdorp, hebben ze kwaad tegen haar bedacht: gaan jullie mee?, laten we haar wegmaaien uit de volkerenwereld! – ook jij Madmeen, - zwijgstad, zult tot zwijgen worden gebracht (..) De Naardense Bijbel.

Moab is vanaf zijn jeugd zonder zorgen geweest en heeft als wijn op zijn droesem stilgelegen.

God die het oordeel over Moab aankondigt ziet er ook op toe dat het vonnis wordt uitgevoerd.

De HEERE, de God van Israël kondigt dit oordeel over Moab aan, maar zorgt ook voor de uitvoering. Jeremia 48:1,8 *Over Moab. Zo zegt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Wee over Nebo, want het is verwoest! Kirjathaim staat beschaamd, het is ingenomen. De veilige vesting staat beschaamd en is ontsteld. (..) Want de verwoester zal komen naar elke stad, geen stad zal ontkomen. Het dal zal vergaan, de vlakke zal weggevaagd worden, zoals de HEERE het heeft gezegd.* Uiteindelijk zullen de stammen uit het Oosten het vonnis voltrekken. Een ding is duidelijk, als het vonnis bij God vaststaat is er geen ontkomen aan. Niemand mag zich dan ook aan de uitvoering van het oordeel onttrekken. Jeremia 48:10 *Vervloekt wie het werk van de HEERE traag uitvoert, ja, vervloekt wie zijn zwaard bloed onthoudt.* De HEERE is diep gegriefd door de houding van Moab tegenover Zijn eigen volk. Wie aan Israël komt, komt aan de HEERE. Jeremia 48:27 *Of is Israël voor u niet geweest om te belachen? Is hij aangetroffen onder dieven, dat u zo dikwijls als u over hem sprak, schudde van het lachen?* En dan de arrogantie van Moab. Altijd weer de hoogmoed van de mens, die zich verbeeldt dat hij wat is. Het is niet meer en niet minder dan een directe aanval op de God van de Bijbel, Schepper van hemel en aarde, Verlosser door onze Heere Jezus Christus. God gaat dat niet accepteren. Van niemand. Jeremia 48:29,30 *Wij hebben gehoord van de trots van Moab, dat zeer hoogmoedig is, van zijn hoogheid, zijn trots, zijn hoogmoed, en zijn hooghartigheid. Ik ken zijn overmoed, spreekt de HEERE, zijn holle praat is niet gepast, zij doen wat niet gepast is! Daarom zal ik over Moab weklagen, ja, het over heel Moab uitschreeuwen, om de mannen van Kir-Heres zal men zuchten.* Moab vertrouwde op zijn eigen macht. Zijn sterke arm zou hem redden. Het waren de elitetroepen waarop ze hun vertrouwen hadden gevestigd. De buurvolken keken met jaloezie naar Moab. Voor de HEERE is het ergerlijk dat de eer en het ontzag naar sterfelijke mensen gaat. Hoezo kracht? Hoezo onverslaanbaar? Bestaat niet ieder mens en ieder volk bij de gratie van God, de Allerhoogste? Is Hij het niet die het laat regenen op zijn tijd. Is Hij het niet die de zon laat schijnen over bozen en goeden? Wij leven door Gods goedheid en trouw. Wordt het niet tijd om Hem daarvoor te danken en te eren? Jeremia 48:14-16 *Hoe kunt u zeggen: Wij zijn helden, dappere mannen, gereed voor de strijd? Moab is verwoest en uit zijn steden opgetrokken, en de keur van hun jongemannen is afgevoerd ter slachting, spreekt de Koning– HEERE van de legermachten is Zijn Naam. De ondergang van Moab is nabij, die is in aantocht, zijn onheil haast zich zeer. Hoewel het de HEERE aangrijpt – als Hij ziet*

wat de strijd te weeg brengt aan mannen, vrouwen en kinderen en Hij ook stem geeft aan Zijn medelijden – gaat de voltrekking van het vonnis toch onverminderd verder. Jeremia 48:31,32 *Daarom zal ik over Moab weeklagen, ja, het over heel Moab uitschreeuwen, om de mannen van Kir-Heres zal men zuchten. Meer dan het bewenen van Jaëzer zal ik om u wenen, wijnstok van Sibma. Uw ranken zijn de zee overgestoken, zij hebben tot aan de zee van Jaëzer gereikt. Op uw zomervruchten en op uw wijnoogst heeft een verwoester zich geworpen.* Toch eindigt de profetie niet in mineur. Met een positieve levensverwachting – uiteindelijk ook voor de mensen van Moab – sluit de HEERE de oordeelsaankondiging af. Jeremia 48:47 *In later tijd echter, spreekt de HEERE, zal ik een omkeer brengen in de gevangenschap van Moab.*